

Mgr Tomasz Giza
Gliwice – PŚ

Mgr Jolanta Wróbel
Wrocław – PWr

WYJAZD SZKOLENIOWY W RAMACH PROGRAMU ERASMUS DO BIBLIOTEKI UNIVERSIDAD ZARAGOZA

Program Erasmus, który od lat z powodzeniem jest realizowany na wyższych uczelniach, umożliwia bliższe poznanie działalności uczelni i bibliotek zagranicznych. Ponieważ za cel wybraliśmy tę samą uczelnię i bibliotekę w Universidad Zaragoza w Hiszpanii, dyrektor biblioteki zaproponował nam wspólny termin, przypadający w dniach 12–18.09.2017 roku.

Historia uniwersytetu w Saragossie sięga XII wieku, kiedy to w mieście działała założona przez Kościół wyższa szkoła kształcąca w zakresie sztuki, gramatyki i filozofii. W 1474 roku papież Sykstus IV podniósł ją do rangi „Universitas magistrorum”. W kolejnych latach do kierunków kształcenia dodano teologię, prawo cywilne i kościelne oraz medycynę. Dokument potwierdzający powołanie uczelni jest do dziś przechowywany w ratuszu miasta Saragossa. Z początków istnienia uczelni zachował się budynek, w którym obecnie znajdują się pomieszczenia Biblioteki Głównej Paraninfo.

Uniwersytet w Saragossie to jedyny uniwersytet w Aragonii, która jest jednym z 17 regionów autonomicznych Hiszpanii. Ma on swoje wydziały jeszcze w dwóch miastach – Huesce i Teruel, kształcąc studentów na kilkunastu wydziałach, zarówno humanistycznych (Wydział Filozofii i Sztuki, Wydział Nauk Społecznych i Prawa, Wydział Edukacji), jak i typowo politechnicznych (Wydział Inżynierii i Architektury). Oprócz wyżej wymienionych, Uniwersytet posiada jeszcze Wydziały: Medyczny, Nauk Weterynaryjnych, Turystyki i Szkołę Biznesu. W Huesce działa Wydział Humanistyczny i Edukacji, który kształci nauczycieli i pracowników edukacji wczesnoszkolnej,

Wydział Nauk o Zdrowiu i Sportu, Szkoła Biznesu oraz Wyższa Szkoła Politechniczna o kierunku rolno-spożywczym. W Teruel, malowniczym mieście położonym na południe od Saragossy, znajdują się: Wydział Humanistyczny i Nauk Społecznych oraz Uniwersytecka Szkoła Politechniczna, z kierunkami związanymi z elektroniką, automatyką i informatyką.

Biblioteka Uniwersytetu w Saragossie zatrudnia około 180 pracowników – w Bibliotece Głównej Paraninfo i bibliotekach wydziałowych. W Paraninfo urzęduje dyrektor biblioteki, który okazał się dla nas niezwykle pomocny i serdeczny – pan Ramón Abad. Tam również mieszczą się: sekretariat, a także kilka działów centralnych, m.in. Informacja Naukowa, uniwersyteckie Archiwum Historyczne, Scentralizowana Obsługa Subskrypcji oraz Jednostka Procesowa i Automatyzacji.

Nasz staż w Bibliotekach Uniwersytetu Saragossy rozpoczął się od prezentacji historycznej placówki Paraninfo. Dyrektor Biblioteki, przedstawił nam historię tego niezwykłego miejsca na planie Saragossy. Piękny budynek powstał w 1893 roku, użyczając swoich pomieszczeń m.in. Kolegium Medycznemu, aby po renowacji w 2008 roku służyć celom bibliotecznym. W gmachu mieszczą się także biura rektoratu Uczelni, wspaniała zabytkowa galeria, muzeum oraz sale konferencyjne.

Sporo czasu, już w pierwszym dniu, spędziliśmy z dyrektorem na dyskusji dotyczącej obecnie ważnych dla uczelni spraw, jak międzynarodowe rankingi czy posiadanie przez naukowców numerów ORCID. Większość naukowców ceni sobie posiadanie tego numeru, co znacznie ułatwia identyfikację w bazach danych, szczególnie

w przypadku podobnie brzmiących nazwisk, a takimi są właśnie nazwiska hiszpańskie. Dyrektor często podkreślał doskonałą współpracę Biblioteki i wicerektora ds. edukacji, co przejawia się np. poprzez wydawanie korzystnych zarządzeń dotyczących m.in. posiadania numeru ORCID, dokumentowania prac w repozytorium itp.

W kolejnych dniach odwiedziliśmy wydziałową bibliotekę im. Marii Moliner na Wydziale Sztuki w kampusie San Francisco. To największa biblioteka wydziałowa, zatrudniająca łącznie 22 osoby. Funkcjonuje od 1912 roku, a od 2003 roku mieści się w specjalnie dla niej wybudowanym obiekcie. María Moliner, której imię nosi placówka, była studentką Wydziału Sztuki, a następnie bibliotekarką tam zatrudnioną. Księgozbiór o tematyce humanistycznej umieszczony jest na kilku poziomach. W budynku znajduje się czytelnia czasopism oraz czytelnia ogólna z dużą ilością światła słonecznego pochodzącego z dachowych oraz bocznych okien. Czytelnie mają w sumie 474 miejsca. Wokół umieszczone są pokoje do pracy indywidualnej, grupowej cichej i głośnej, sala konferencyjna i galeria. W bibliotece jest wolny dostęp do większości zbiorów (poza pracami doktorskimi i mapami, z których można korzystać w specjalnej czytelni; prace doktorskie zostały umieszczone także w repozytorium). W bibliotece tej znajduje się księgozbiór o tematyce szeroko pojętej sztuki, architektury i literatury. Duży nacisk kładzie się na zakup baz danych, aby studenci i wykładowcy zapoznali się z najnowszą światową literaturą. Wiele czasu bibliotekarze poświęcają również na szkolenia studentów. Dla nich tworzy się e-platformy, różne formy szkoleń internetowych przygotowujących do korzystania z nowoczesnych źródeł elektronicznych, opracowywania bibliografii, pisania prac dyplomowych itp. Z biblioteki korzystają oczywiście i pracownicy, otrzymując fachową pomoc m.in. w zakresie korzystania z niezbędnej literatury na miejscu, jak i poprzez wypożyczenia międzybiblioteczne.

Następnym odwiedzionym przez nas obiektem, była biblioteka na Wydziale Ekonomii i Biznesu, która powstała w 1975 roku. Od 1996 roku, po przebudowie, zajmuje ona pierwsze piętro budynku naprzeciw wydziału w kampusie o wdzięcznej nazwie Paradise. Na parterze mieszczą się m.in. sale do nauki dla studentów, z wolnym dostępem do półek. Biblioteka nosi imię Ignacia Jordána de Asso, który był pierwszym aragońskim ekonomistą. Historia Szkoły Biznesu w Saragossie sięga 1887 roku. W 2011 roku połączono ją z Wydziałem Ekonomii i Administracji. Wydział mieści się obecnie w dwóch budynkach – jeden znajduje się w kampusie Paradise, a drugi w kampusie Río Ebro. Podobnie podzielona jest biblioteka. My zwiedzaliśmy tę w kampusie Paradise. Księgozbiór z zakresu ekonomii, biznesu, finansów, zarządzania zasobami ludzkimi, socjologii i prawa liczy ponad 90 tysięcy książek i 1730 tytułów czasopism w wolnym dostępie. Czytelnia oferuje 290 miejsc, gdzie można skorzystać m.in. ze zbiorów takich jak prace doktorskie, różnego rodzaju raporty, analizy firm i instytucji włącznie ze zbiorami regionalnymi, w tym zbiorami o znaczeniu historycznym. Są też pomieszczenia bardzo cenione przez studentów przeznaczone do nauki indywidualnej i grupowej. W bibliotece pracuje 11 osób.

Kolejną odwiedzoną przez nas jednostką była biblioteka na Wydziale Edukacji (Biblioteca de la Facultad de Educación), usytuowana w kampusie San Francisco na ostatnim piętrze budynku wydziału. Osobne wejście z klatki schodowej lub bezpośrednio z windy bardzo usprawniało komunikację. Uczynna, oddelegowana przez dyrektora Ramona – koleżanka po fachu poświęciła nam wiele uwagi zapoznając z kolekcją z zakresu edukacji i psychologii, ale także wielu innych pokrewnych dziedzin, które są przedmiotami nauczania szkolnego, pedagogiki i psychologii. Dużo miejsca zajmują podręczniki do nauki języków obcych. Oprócz książek w bibliotece są gromadzone i udostępniane CD-ROM-y oraz filmy. Obecnie gromadzone są 733 tytuły czasopism, z czego 331 bieżących pochodzi z prenumeraty, darów i wymiany. Naszą uwagę zwróciło specjalne wyposażenie do pracy z dziećmi, z różnymi schorzeniami. Dodatkowo zaprezentowany został zakupiony w ramach projektu drogi, specjalistyczny sprzęt komputerowy do pracy z osobami niepełnosprawnymi z odpowiednim ekranem, klawiaturą i oprogramowaniem. Ze wszystkich sprzętów mogą korzystać zarówno studenci, jak i nauczyciele, co jak nam podkreślano, jest ogromnie korzystne dla obu stron.

Według przygotowanego przez dyrektora planu, w następnym dniu odwiedziliśmy bibliotekę, która mieściła się w innym kampusie, wspomnianym już Río Ebro. Nazwa nawiązuje bezpośrednio do nazwy rzeki przepływającej przez Saragossę. Z kampusu San Francisco można się tam dostać w prosty sposób tramwajem w 20 minut, co na pewno ułatwia komunikację studentom. W kampusie tym oprowadzono nas po placówce o nazwie Biblioteca Hypatia de Alejandría. Jest to biblioteka Wydziału Inżynierii i Architektury, której nazwa została wyłoniona w drodze konkursu. Placówka powstała z połączenia dwóch innych bibliotek naukowych i dziś jest wybitną tego typu jednostką Uniwersytetu w Saragossie. Koordynuje ona prace w zakresie świadczenia usług cyfrowych bibliotek uniwersytetu. Pierwsze piętro biblioteki zajmuje księgozbiór w wolnym dostępie liczący 27 tys. woluminów. Na drugim piętrze znajduje się czytelnia czasopism oraz zbiorów specjalnych. Dużą powierzchnię zajmują wystawy studentów organizowane przez bibliotekarzy we współpracy z nauczycielami akademickimi. Jak w każdej z bibliotek i tu są również pomieszczenia do pracy grupowej i indywidualnej. Na półkach z bookcrossingiem znaleźliśmy hiszpańskie wydania powieści Henryka Sienkiewicza.

Do biblioteki De la Facultad de Ciencias Humanas y de la Educación, jednej z czterech bibliotek w Huesce, jechaliśmy ponad godzinę autobusem. Mieści się ona na wydziale Edukacji i Nauk Humanistycznych, zajmując kilka pomieszczeń.

Biblioteka boryka się z brakiem miejsca i dostępu do nowoczesnych usług, o czym mówiła nam jej kierowniczką. Charakter zbiorów biblioteki odpowiada kierunkom studiów prowadzonym na wydziale. Są to zbiory z zakresu socjologii, psychologii, edukacji, antropologii, wychowania fizycznego, geografii, filozofii, itp., ogółem około 34 tys. woluminów. Biblioteka ma też 497 tytułów czasopism, z czego w prenumeracie 166

bieżących. Część z nich pochodzi także z wymiany lub darów. Interesującym przedsięwzięciem podjętym przez zatrudnionych tam bibliotekarzy jest stworzenie i utrzymywanie bazy danych Master de Museos, w której gromadzone są rekordy bibliograficzne wykorzystywane przy pisaniu prac magisterskich. Czytelnikom wypożycza się tutaj także sprzęt, taki jak laptopy, tablety, ołówki optyczne. Może być on wykorzystywany zarówno w bibliotece, jak i na zewnątrz.

Po krótkiej (ze względu na ograniczony czas kierowniczkii) wizycie w bibliotece Wydziału Edukacji pojechaliśmy samochodem, do biblioteki Wyższej Szkoły Politechnicznej (Biblioteca de la Escuela Politécnica Superior). Mieści się ona za miastem, a dojazd możliwy jest albo prywatnym samochodem, albo autobusami dla studentów, które kursują jednak tylko w określonych godzinach – przed i po zajęciach. Do wydziału należy również spore pole doświadczalne, na którym czynnie pracują studenci pod okiem pedagogów. Biblioteka oferuje swoim użytkownikom różnorodne przestrzenie wspierające pracę naukową. Są tu więc dwie czytelnie z 154 miejscami siedzącymi, sześć kabin do pracy indywidualnej lub grupowej (2–4 osoby), jedna z komputerem i skanerem, sala do prezentacji i wystąpień, wyposażona w odpowiedni sprzęt. Jest też miejsce do pracy grupowej poza biblioteką w sumie na 76 stanowisk, szczególnie oblegane przed sesją egzaminacyjną. Wszystkie pomieszczenia mają dostęp do sieci bezprzewodowej. Poza tym jest miejsce na relaks w wygodnych fotelach, gdzie można czytać prasę lub odpoczywać. Zbiory biblioteki odpowiadają kierunkom nauczania na wydziale, są to więc przede wszystkim pozycje z zakresu nauk o środowisku, inżynierii środowiska rolno-spożywczego, rolnictwa, zrównoważonego zarządzania zasobami wodnymi oraz ochrony roślin. Wśród swoich usług biblioteka oferuje też współtworzone przez nią platformy specjalistyczne. Pierwsza z nich, CEDERUL, to portal internetowy tworzony przez międzynarodową i interdyscyplinarną grupę ekspertów w zakresie zrównoważonego rozwoju i projektów badawczych. Są tu publikacje, materiały konferencyjne i seminaryjne oraz kursy online. Portal jest doskonałą bazą wiedzy i punktem odniesienia dla wszystkich, którzy pracują na rzecz zrównoważonego rozwoju. ELEBORO natomiast, to portal skupiający się na tematyce agroekologii jako sposobie produkcji, sposobie myślenia i sposobie życia. Najnowszą usługą placówki jest Biblioteca de Semillas EPS, w polskim tłumaczeniu Biblioteka Nasion, posiadająca opracowany już katalog.

Działa ona od maja 2017 roku, a jej celem jest zapewnienie dostępu do nasion warzyw i owoców. W pierwszym etapie biblioteka skatalogowała nasiona 70 roślin, które zostały przekazane przez Banco de Germoplasma de Especies Hortícolas del Centro de Investigación y Tecnología Agroalimentaria de Aragón (CITA). Oferta ta początkowo skierowana jest do studentów i pracowników związanych z ogrodnictwem i ochroną roślin, a w przyszłości ma służyć całej społeczności uniwersyteckiej. Wartością dodaną tej książnicy jest piękny widok z okien rozciągający się na Pireneje.

Po skończonej wizycie, zostaliśmy odwiezieni, tym razem przez zaprzyjaźnionego z bibliotekarkami profesora, który również brał udział w prezentacji zbiorów bibliotecznych i profilu wydziału. Ponieważ sam wydział jest niewielki i oddalony od miasta, tworzy specyficzną zżyłą ze sobą społeczność. Dodatkową atrakcją zaproponowaną przez pana profesora była wizyta w muzeum i XIII-wiecznej katedrze. Późnym wieczorem po obejrzeniu wszystkich atrakcji wróciliśmy do Saragossy.

Ostatni dzień pobytu spędziliśmy ponownie z dyrektorem Ramonem na wymianie spostrzeżeń, podsumowaniu i porównaniu pracy w polskich bibliotekach i możliwości udoskonalenia bibliotecznego warsztatu. Jak się później dowiedzieliśmy, nasza wizyta została odnotowana na bibliotecznym Facebooku i blogu oraz zilustrowana wspólnym zdjęciem.

